

Lov og Evangelium

Nr. 1

JANUAR 2012

48. årgang

Foto: Johan Grangås

*«Rens meg fra synd med isop så jeg blir ren!
Tvett meg så jeg blir hvitere enn snø!» Sal 51:9*

Oppbyggelig blad på evangelisk luthersk grunn

Bladet Lov og Evangelium

utgis av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon og blir sendt gratis til alle som sender ekspedisjonen navn og adresse. Bladet kommer med 10 nr. i året. Gaver til bladet kan sendes kasserer i NLL.

Ansvarlig for bladet:

Red.nemnda ved redaktør Ingar Gangås

Abonnement, oppsigelse og adresseforandring sendes ekspedisjonen v/Magne Ekanger, Røfsnes, 5420 Rubbestadneset
Tlf. 53 42 92 14/412 45 598
E-post: magne.ekanger@bluezone.no

NORSK LUTHERSK LEKMANNSMISJON

ble grunnlagt i 1963 av venner av den luthersk-rosenienske forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL støtter den lutherske kirken i Moldova og luthersk litteraturarbeid i Bolivia og Peru.

Formann: Reidar Heian, Daleneveien 175, 3158 Andebu. Tlf. 33 44 14 19/414 95 526
E-post: reidunar_heia@hotmail.com

Sekretær: Ingar Gangås,
Furustua, 7690 Mosvik
Tlf. 74 06 46 50/901 51 234
E-post: ingar.gangas@live.no

Kasserer: Kari Mangelrød, Fossnesveien 13 B, 3160 Stokke. Tlf. 33 11 24 05/ 915 58 562 – E-post: bibelskolen@nll.no
Bankgiro: 3000 22 26193
Dansk bankgiro: (4665) 10639360
Svensk postgiro: 178 84 80-0

BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

ble grunnlagt i 1992, og eies og drives av NLL. Skolen har både halvårig og ettårig kurs, og det er også adgang til å følge undervisningen i kortere perioder.

Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord og spørre etter de gamle stier (Jer 6:16), samt fremme den arv vi har fra lekmannsbevegelsen og våre lutherske lærefedre.

Adr.: Fossnesvn. 13 B, 3160 Stokke
Tlf. 33 33 89 00 – Fax 33 36 56 65
Bankgiro: 3000 22 26193
E-post: bibelskolen@nll.no

Rektor: Per Bergene Holm
3282 Kvelde. Tlf. 33 11 26 96

INTERNETT: www.nll.no

Kledd i hvite kjortler

De kristne ble forfulgt. Apostelen Johannes var forvist, og satt muligens i fangenskap. «Jeg, som er deres bror, og har del med dere i trengselen og riket og tålmodet i Jesus, jeg var på den øy som kalles Patmos for Guds ords og Jesu vitnesbyrds skyld» (Åp 1:9).

Mens han var der, gjenga han det *Gud* lot ham se – under åpenbaring – til hjelp og trøst for Guds barn, og som advarsel, og til et kall for de ufrelste.

Han fikk høre en røst som sa: «Kom opp her, og jeg vil vise deg det som skal skje etter dette» (4:1). Kontrasten mellom de ytre omstendigheter og *synet* måtte være stor.

På en trone i himmelen satt Gud, og ved hans side var det et lam, og det ble sunget at lammet var «slaktet» og at det med sitt «blod kjøpte oss til Gud» (5:9).

«Deretter så jeg – og se: En stor skare som ingen kunne telle, av alle folkeslag og stammer og folk og tungemål. De stod for tronen og for Lammet, kledd i lange hvite kjortler, og med palmegrener i sine hender. Og de ropte med høy røst og sa: Frelsen tilhører vår Gud, han som sitter på tronen, og Lammet» (7:9-10).

De hadde kommet «ut av den store trengsel», ble det sagt, «og de har tvettet sine kjortler og gjort dem hvite i Lammets blod» (7:14).

Allerede nå er Guds barn kledd i Jesu rettferdighets drakt – vasket rene, ja, gjort hvitere enn snø!

Ingar Gangås

Læren om Kristus

Av Martin Luther

Hvilken artikkel er den viktigste i hele vår kristne lære? Det viktigste – og hovedsummen – av den kristne lære er dette, at Gud har sendt og gitt oss sin Sønn Kristus, og ved ham alene tilgir oss alle våre synder, gjør oss rettferdige og salige. For er det ikke sant, at vi alene ved Guds nåde er forløste fra synd og død, rettferdig- og saliggjorte, og det uten alle våre gjerninger og uten vår fortjeneste? Kan vel djevelen eller pavedømmet nekte det, at Kristus er født og død for oss, ja, har utgydt sitt blod for å tilegne oss slik nåde og at han ved dåpen og Ordet meddeler oss den? Denne grunn og klippe må til og med helvetes porter la stå!

Derfor skal vi, som ikke vil fare vill, fremfor alle ting se til at vi beholder rett og fast vår hovedartikkel om Kristus. Da kunne vi dømme rett om alle utvortes former og alt utvortes vesen, og Ånden vil herlig lære og føre oss – ja, da vil alle som vil være from-

me, finne gode gjerninger nok å gjøre, uten å selv behøve oppsøke dem. (...)

Hvor denne sol skinner og lyser i hjertet, der er den rette forstand i alle ting, slik at man kan stå fast og beholde alle artikler rene og uforfalsket, slik som: At Kristus er et sant menneske, født av jomfru Maria, og samtidig en sann og allmektig Gud, født av Faderen fra evighet av, en herre over englene og alle skapninger. Likeså tror og lærer man rett om Den Hellige Ånd, om dåpens og nattverdens sakrament, om gode gjerninger og om de dodes oppstandelse. (...)

For denne kunnskap utretter alt, bringer oss all visdom, ja, Gud selv med alle hans gaver – lukker himmelen opp – forstyrrer helvete, djevelen og verden med all deres visdom og kraft, løgn og mord.

*«Forklaring til den 51. Davids salme»,
Luther forlag, Oslo, 1975*

Innholdsfortegnelse – Lov og Evangelium, januar 2012

Kledd i hvite kjortler. Av Ingar Gangås	side 2
Læren om Kristus. Av Martin Luther	side 3
Mange farer rundt meg truer. Dikt	side 4
Vegen – og farane. Av Ragnar Opstad	side 5
Synden – og det onde hjertet. Av Ingar Gangås	side 8
Av nåde. Barnestykke av Ludvig Hope	side 11
Nåden og gaven. Av Per Bergene Holm	side 12
Rosenius om rettferdigjørelsen. Av Alfred Furberg	side 13
Arrangement 2012.	side 19
Det største ved det å være en kristen. Av Henry Skogvoll	side 20

Mange farer rundt meg truer

*Mange farer rundt meg truer,
gir meg slag og mange sår:
Når jeg i mitt hjerte skuer,
er jeg et villfarent får.
Slangen dårer med så meget,
vil i hjertet komme inn.
Jeg av Adams fall er preget,
sløvnet hen i sjel og sinn.*

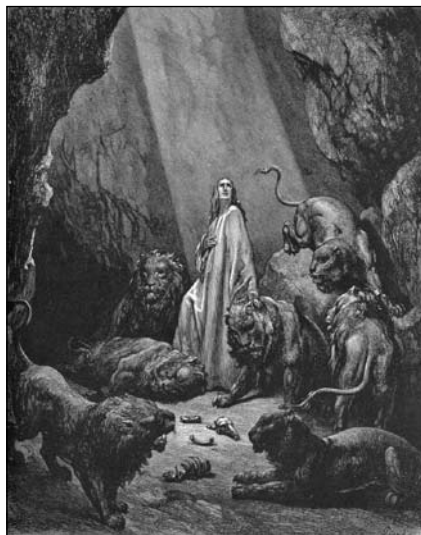
*Løven brøler i mitt hjerte,
kledd som fåret i sin ham.
Viser bort all nød og smerte,
rosar meg i all min skam.
Kan jeg da en kristen være,
jeg som lenket er i synd?
Kan jeg selv min byrde bære,
jeg som sitter fast i dynd?*

*Herren er den gode hyrde,
vokter på sitt kjære får.
Løven makter han å myrde,
slangen under fot han trår.
Gud skje takk for denne seier!
Riket ditt er også mitt!
Når jeg bare Kristus eier.
Nåden din er da blitt min!*

*Er det sant at du har vunnet?
Kan jeg da få komme hjem?
Ja, mitt blod for deg har runnet,
for at du skal komme frem!
Sort du er, men dog så yndig –
blodet renser dine sår.
Du ei mer kan kalles syndig!
Barnekår hos Gud du får.*

Melodi:
Jesus kommer til ditt hjerte

KG, 04.11.2011

Gustave Doré: Daniel i løvehulen

Vegen – og farane

Av Ragnar Opstad

På vandring

Alle som tilhører menneskeslekta, er evighetsvandrarar – på veg mot ein av to endestasjonar: himmel eller helvete.

Dei aller fleste synest å vera lite opptekne av det, også mellom oss som kallar oss kristne.

Ordet «æve» er eit frykteleg ord med tanke på fortapinga. «Røyken av pinsla deira stig opp i all æve» (Op 14:11). Gud er ikkje berre kjærleg, han er også heilag.

«Og er det med naud og neppe den rettferdige vert frelst, korleis skal det då gå med den ugudelege og syndaren?» (1Pet 4:18).

Svevn

Det står om dei ti brurmøyane at dei sovna alle. Det trur eg er vår situasjon i dag. Vi søv.

At dei som forkastar Jesus og hans frelse, går fortapt, kan vi forstå. Verre

er det å sjå i Guds ord at mange som har tenkt seg til himmelen, skal ta feil av vegen og gå fortapt. Blant desse er dei religiøse av same slag som Nikodemus, som ikkje hadde opplevd å bli født på nytt, men levde på sin eigen kristendom. Her trur eg mange bekjennande kristne lever – og aldri kjem på å mistenkja seg sjølv. Om slike sa Jesus at tollmenn og syndarar går føre inn i Guds rike enn dei.

Fråfall

Så finst nok òg dei som ein gong fekk sjå seg løyste og frie i evangeliet, som no sit att med dei rette erfarin-gane, men – som lik forstandaren for kyrkjelyden i Efesus – har gjeve opp sin første kjærleik (Op 2:1-7). I denne kyrkjelyden var det mykje godt og rosverdig, men evangeliet om Jesus var no blitt berre ein teoretisk kunnskap.

Eller som forstandaren i Laodikea som såg seg sjølv rik – med alt sitt i orden. Han hørde til den rette kyrkjelyden, som jo var ei frukt av Paulus si forkyning.

Slik kan vi meina oss å vera med i den rette tilhøyring eller organisasjon eller ha tilgang til god forkyning i det vi kan kalla nærmiljøet. Så kan vi samanlikne oss med andre og tru det står betre til med oss – utan å *vita* at ein «er arm, ynkeleg og fattig og blind og naken» (Op 3:17b). →

*Ja, tenk på ham, o sjel,
du troskap lovet.
Tenk hva Immanuel
for oss har vovet!
For oss den Herre god
sitt blod utøste.
Sitt blod, sitt dyre blod,
og oss forløste!*

Hans Adolph Brorson
Gml. Sb 402:6

*O Lammets blod,
det dyrebare blod,
som gav meg liv
da jeg ved korset stod.
Det er min trøst
i all min sorg og nød.
Min trygge ankergrunn
i liv og død.*

Marius Giverholt
Sb 279:1

«Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjarta!» (Sal 139:23).

Herren er som før – ein frelsar for syndarar. Det er slike han ser etter – som *i eigne augo* er hjelpelause – arme, ynkelege og fattige og blinde og nakne.

Såleis er ikkje problemet det vi manglar, men det vi har: vår eigen fromhet. Den må Jesus ta frå oss. Berre la alt ditt eige fara. Du treng det ikkje som betalingsmiddel. Du kjem for seint, for løysepenge for ditt liv er betalt av «han som gav seg sjølv til ein løysepenge for alle...» (1Tim 2:6). Evangeliet er for uverdige.

«Syndens bedrag»

Kva er årsaka til at det er så fort gjort å ta feil av vegen? Vi veit at djvelen, verda og vårt eige kjøt vil lokka oss til synd – og samarbeider gjerne om å føra oss bort fra Jesus.

«Intet menneske vil med *vold* eller *makt* kunne tvinges bort fra salighetens vei. Djvelen kjemper og seirer alene

ved *løgn* og *list*. Han fortryller, fører og bedrar mennesket, som ved det første, slik også ved senere syndefall. Derfor taler også Skriften om hans «snarer» og «garn» og hans «snikløp», alt sammen uttrykk som peker i retning av løgn og list og bedrageri» (Carl Olof Rosenius).

Elles nyttar Rosenius uttrykket «syndens bedrag». Kva vil det seia? Eg trur Samson er eit døme på det. Han gav synda rom. Så vart han bokstaveleg talt meir og meir bunden til, og av, synda. Til slutt let det seg ikkje gjera å koma laus. Han var ikkje klar over at Den Heilage Ande hadde forlate han. Difor er synda så farleg.

Det gjeld livet

«Røm for livet», sa englane til Lot. Det er eit ord også til oss. Lot og familien var så knytta til livet i Sodoma at dei nølte. Englane måtte nærast ta dei med makt og føra dei ut av byen.

Det er blitt sagt at i dag bur vi i Sodoma. Ja, Sodoma er også flytta inn i heimane våre gjennom lesestoff, TV og internett. «Og det som gjer at dei vert freista til synd, har dei sett framfor augo sine» (Esek 14:3).

«Når me har gitt livet vårt til Kristus, har me gått over grensa til det riket der *all synd* må vera vår fiende. Frå den løyndaste tanke i hjarta til livet som ligg oppe i dagen, må me halda oss ifrå alt som er vondt. Ikkje i eit einaste høve har me rett til å lata synda råda» (Ludvig Hope).

Skal vi bli fri synda som bind oss, må synda erkjennast som *synd*. Korleis

skal vi då bli løyste frå syndebanda eller syndeavanane? Det skjer *ikkje* ved eiga kraft, heller ikkje med Guds *hjelp*, sjølv om vi legg vår nød fram for han. Men får evangeliet nå oss i vår hjelpeløysa, då misser synda si makt over oss. Dersom evangeliet ikkje har denne verknaden, bør ein gjerne spørja seg sjølv om evangeliet sit meir i forstanden enn i hjarta.

Til sist vil eg dela noko med deg som har vore godt for meg. Det er Rosenius som kommenterar litt frå den andre trusartikkelen:

Frikjøpt med Jesu blod

«Jeg tror at Jesus Kristus, sann Gud og sant menneske, har», som det heter i vår barnelærdom, «gjenløst meg fortapte og fordømte menneske, kjøpt meg og frelst meg fra alle synder, ikke med gull eller sølv, men med *sitt hellige, dyrebare blod og sin uskyldige lidelse og død*». Hva sier da ordene? *Hvem* er det Kristus har gjenløst og vunnet? «*Meg fortapte og fordømte menneske!*» Altså ikke meg omvendte, gjenfødte, troende og helliggjorte menneske!

*Gud være lovet, min sjel er frelst,
i kraft av blodet, av blodet!
Nu kan du byde meg hva som helst,
jeg velger blodet.
Min sorte drakt er blitt snehvit skrud
og jeg står hellig og ren for Gud,
i kraft av blodet, av blodet.*

Fredrik Wisløff, Sb 255:1

Gustave Doré: Lot flykter fra Sodom

Hvordan har han gjenløst deg? «*Med sitt hellige, dyrebare blod og sin uskyldige lidelse og død*». Altså ikke med Åndens bistand og nåde, ikke med omvendelse, gjenfødelse, helliggjørelse, som er virket i *deg*.

Når skjedde denne forløsning fra alle dine synder, fra døden og fra djevelens makt? Naturligvis den dagen *blodet*, forløsningsmiddelet ble utgytt og døden fant sted. Derfor heter det heller ikke: *skal* gjenløse, men *har* gjenløst.

Fra *hva* – si det med ettertanke – fra hva var det så du ble forløst? Jo, *fra alle synder, fra døden og fra djevelens makt*.

«Vi ble mens vi ennå var fiender forliket med Gud ved hans Sønn's død» (Rom 5:10).

Synden – og det onde hjertet

Av Ingar Gangås

«Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss. Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet.»

1Joh 1:8-9

Synden er det største onde i verden. Det er en illusjon og et stort bedrag å tro at menneskene er gode og har en god vilje.

Apostelen Johannes skriver her i sitt første brev til menigheter i Efesus og omegn. Efesus var et «syndens Mekka». Men brevet kunne like gjerne vært skrevet til oss i dag. Det har adresse til alle og gyldighet til alle tider. Johannes hadde levd et langt liv. Av erfaring visste han at syndens onde ikke kunne dempes eller overvinnes med forsøk på forbedring eller ved noen menneskelig innsats. Men han hadde lært Jesus å kjenne. Nå måtte han forkynne det han «hadde sett og hørt» hos ham, for hos ham, ja bare hos ham, finnes det redning for den fortapte menneskehet. Han hadde vært øyenvitne til det som var skjedd med Jesus og sto ved korset da Jesus døde. Under Guds inspirasjon ble så dette brevet til.

Hensikten med brevet er todelt. Først peker apostelen på at det er syndsforlatelse å få hos Jesus. Han kan tilgi synd og rense oss fra all urettferdighet. Så formaner han de kristne til å

«fly fra» synden, for den som forsvarer synden er av djevelen (3:8).

Avgudsdyrkelse

Folket i Efesus hadde sin Diana- dyrkelse. De levde etter sine lyster og avgudssdyrkelsen florerte. Diana er det latinske navnet på den greske naturgudinnen Artemis og den kana'aneiske fruktbarhetsgudinnen Astarte, som ble dyrket i hele den gamle Orienten. Hos fønikerne var hun måne- og stjernegudinnen, og hennes symbol var nymånen. Fra Babylonia kom hun til Egypt hvor hun ble solguden Ras datter og himmelens dronning. Senere smeltet hun sammen med gudinnen Isis. Fra denne kulten har den katolske Maria-dyrkelsen en av sine røtter. Sammenvevd i dette var det engledyrkelse, og mange menn og kvinner hadde innviet seg til prostitusjon som var en del av kultusen. Dianas tempel var efesernes stolthet. Derfor måtte Johannes forkynne dem evangeliet om Jesus og at han er den eneste som skal tilbes.

Det onde hjerte

Bibelen underviser oss om at synden kommer fra hjertet og «henger så fast ved oss» (Heb 12:1). Synden er ikke noe som bare kommer til oss – nærmest flygende gjennom luften – slik at vi kan gjemme oss for den ved å stenge oss inne i et rom eller gå i kloster. Nei, den gjennomsyrrer oss og

er sammenvevd med oss. Den er ikke som et sår eller en skramme som kan bedres ved salve eller riktig medisin. Problemet er at det er mennesket selv som er rammet, tvers igjennom råttent. Synden kommer fra ditt onde hjerte. Der har den sin rot. Det er ikke noe du kan gjøre for å forbedre ditt forhold til Gud. I hans øyne er du «skyldig til døden for syndene mange». Du trenger å bli frelst fra deg selv, og få del i Jesu liv, skal det bli annerledes med deg. Bare når Jesus har tatt bolig i deg, kan du leve for ham og ta kampen opp mot synden, den Carl Olof Rosenius med rette karakteriserer som «syndens daglige plage» for et Guds barn.

Syndens garn

Gud er hellig og tåler ingen synd. Får synden holde oss i sitt grep, vil det gå fra vondt til verre. Mange har erfart syndens garn. Alt roter seg bare mer og mer til. Satan er en hard herre å tjene. Han holder aldri det han lover. Til sist går mennesket fortapt. Ja, den som lever uomvendt *er* fortapt, sier Guds ord. Så alvorlig er det! Jesus Kristus har sonet og betalt for alle dine synder. Ingen synd er for stor eller for liten til at den kan bli tilgitt. Kom i dag, når du hører hans røst! Han kaller på deg og vil ha deg over fra mørket til sitt underfulle lys.

Tilgivelse for all synd

Om noen kommer til Jesus for å bli frelst, vil han gjerne forlate all synd. Bibelen har mange invitasjoner om å komme til Jesus for å få tilgivelse

for våre synder. En av dem lyder slik: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile» (Mat 11:28).

Jesus har tatt alle våre synder på seg. Han har levd et fullkomment liv etter loven, og han har betalt for alle dine og mine synder ved å dø på Golgata kors. Der smakte han Guds vrede på våre vegne og ble vår stedfortreder. Bare ved troen på ham kan du bli fri din syndebyrde. Da vil du bli fri til å tjene ham og ta kampen opp mot det onde.

Dette verset siteres ofte uten at fortsettelsen blir tatt med: «Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er saktmodig og ydmyk av hjertet, så skal dere finne hvile for deres sjeler. For mitt åk er gagnlig, og min byrde er lett» (11:29-30). Hans åk, som han vil vi skal ta på oss, er gagnlig og lett. Hvilket åk er det snakk om, og hvorfor sier han at det er gagnlig og lett? Dette åket går ut på at du som kristen er annerledes enn verdens barn. Du skal være et godt eksempel for de andre, og du må rekne med at verden kommer til å hate deg fordi du er en kristen. Disse omkostningene må du bære. Men tro ikke det er tungt å bære dette åket. Det er ikke slik at du og Jesus bærer hver sin del. Nei, byrden er *min*, sier Jesus, og åket er *mitt*. Det betyr at han har båret alt på sitt legeme. Du får gå inn under *hans* åk. Så vil han bære deg slik han tar seg av og løfter sine hjelpeløse lam opp på sine skuldre. Det gir hvile å følge Jesus. Du taper ingen ting på å bære åk sammen med Jesus. Du mister ingen

BIBELHELG

3.- 5. februar 2012 – Bibelskolen på Fossnes

Talere: *Gunnar Soppeland* og *Per Bergene Holm*

Emner: «Hjarteforholdet til Jesus» (Apg 2-5) – og «Lekmannslinjen»

Fredag 3. februar

kl 1900 Bibeltime v/Gunnar Soppeland

Lørdag 4. februar

kl 1000 Bibeltime v/Per Bergene Holm – samtale («Lekmannslinjen»)

kl 1700 Bibeltime v/Gunnar Soppeland

kl 1900 Bibeltime v/Gunnar Soppeland

Søndag 5. februar

kl 1100 Møte v/Gunnar Soppeland

Påmelding innen 1. februar til André Heian, Bibelskolen på Fossnes, Fossnesveien 15 B, 3160 Stokke, tlf. 411 01 223.

Unge og eldre er velkomne til samling om Guds ord!

glede ved å leve til Jesu ære som lys og salt i denne verden. Tvert imot erfarer du en stadig glede ved det.

Ingen syndfrihet

Noen hevder det kan oppnås syndfrihet for en kristen. Men det lærer ikke Bibelen. Den forteller oss at mennesket har to naturer – den gode og den onde lyst. Martin Luther lærte i pakt med dette at det omvendte mennesket er en rettferdig og en synder samtidig, det vil si: 100 % synder og 100 % rettferdig på samme tid. Derfor er det svært viktig å gi næring til «det nye

livet» og ikke nære «kjødet» med det som er ondt og syndig.

Best i lyset

En kristen kan ikke leve i mørket. Han trives best i lyset. Som fisken trives best i vannet, der den er i sitt rette element, vil mennesket trives best i lyset. Først når du har fått fred med Gud i en god samvittighet, har du kommet på rett plass i livet. Da er du et *helt* menneske, et sant Guds barn med arverett til himmelen, og med alle barnets rettigheter allerede nå.

Av nåde

Barnestykke av Ludvig Hope

En ung lærer som gjerne ville hjelpe barna til å lære så mye som mulig, prøvde på forskjellig vis å vekke læretrangen hos dem. En dag sa han til klassen at alle som dagen etter kom på skolen og kunne leksen sin godt, skulle få komme inn i bestestuen hans, og der skulle de få hver sin kopp sjokolade og et fint brød. Vi skal huske på at slike ting ikke var småtteri på bondebygden her i landet den gangen. Som ventende var dro alle hjem fra skolen den dagen med et eneste stort mål: De ville lære leksen sin, så de kunne få komme inn i bestestuen til læreren og få sjokolade og fint brød neste dag.

Men mens alle dro glade hjem, sikre på at de skulle lære leksen, gikk det én mellom dem som ikke var glad. Severin hette han. Han var en av disse ulykkelige som hadde små evner og blant annet syntes å mangle evnen til å lære utenat. Mor la til side alt arbeid og satte seg med gutten sin for å hjelpe ham med leksen. Men alt det de strevde, kom de likevel ingen veg. Da kvelden var slutt, var Severin trett. Men leksen var ikke lært.

Tidlig neste dag var Severin og mor hans oppe og prøvde på nytt, men nei, det var umulig. Og så måtte han gå på skolen den dagen som alle andre uten å kunne et ord.

Severin satt ved nederste enden av det lange skolebordet. Så gikk det rundt

fra barn til barn, og alle kunne leksen. Nå var det bare Severin igjen. Han satt motløs med ansiktet i hendene.

Nå, Severin, sa læreren, nå får du reise deg. Jeg tenker du kan fortelle oss litt i dag.

Jeg kan ikke, svarte Severin.

Å jo da, prøv nå! Jeg skal hjelpe deg i gang, så går det nok!

Han reiste seg opp og sa etter de ordene som læreren sa først, og dermed var det stopp. Alle satt som forstumlet. De syntes synd på Severin.

Hva skal vi gjøre med Severin? spurte læreren.

Da reiste den eldste jenta seg og sa: Severin må få være med.

Er alle med på det? spurte læreren.

Ja! Ropte flokken i kor.

Så bar det inn i bestestuen, og Severin måtte først til bords. I glad selvfølelse over at de hadde lært leksen sin, drakk de sjokolade og spiste fint brød, alle unntatt Severin. Han satt der uten å ha lært leksen.

Av bare nåde får vi komme inn i Guds rike, til hans gjestebud, av nåde for Jesu skyld.

*Barneandaktsboka,
Lunde forlag, 1962*

Nåden og gaven

Av Per Bergene Holm

Latomusskriftet kalles et lite skrift av Martin Luther. Skriftet er kjent og stadig gjenstand for drøftelser på grunn av det Luther her sier om «nåden og gaven» i tilknytning til Rom 5:15-17.

Loven, skriver Luther, åpenbarer to ting: Syndefordervet og Guds vrede.

Evangeliet gir på sin side to ting: gaven (donum) og nåden (gratia), gaven til hjelp mot syndefordervet hos oss, og nåden til hjelp mot vreden hos Gud.

Vreden og nåden er totale bestemmelser, sier Luther. Et menneske er enten under vreden eller under nåden. Med syndefordervet og troen (gaven) er det annerledes, det er noe som mer eller mindre hersker i oss og gjør seg gjeldende.

Med «gaven» tenker Luther på troen. Gaven gir to ting, for det første Guds tilregnede rettferdighet i Kristus og dernest en ny indre vilje og et nytt liv i kampen mot synden ved Den Hellige Ånd. Denne dobbelheten i gaven svarer til en dobbelhet i syndefordervet. Synden er for det første et ødelagt forhold til Gud, fiendskap og vantro. Ved troen og den tilregnede rettferdighet gjenopprettes Gudsforholdet, både dets grunnlag (rettferdigheten) og vilkår (troen).

For det andre er synden et indre forderv som fører med seg onde gjerninger. Ved gjenfødselen skapes det

et nytt hjerte som fører med seg gode gjerninger.

Den rettferdige og troende har både nåden og gaven, sier Luther: «*Nåden* som benåder ham helt, slik at personen fullt ut er Gud velbehagelig og det ikke mer er plass til noen vrede i henseende til ham, og likeledes *gaven*, som helbreder ham fra synden og hele hans sjels og legemets forderv».

Nåden er Guds yndest og velbehag, syndenes forlatelse, og følger gaven (troen). For uten gaven (troen) har man ikke del i nåden. Men selv med den minste gave (den skrøpeligste tro), er man helt og fullt under Guds nåde, og kan for nådens skyld eie fred i hjertet og visshet om Guds velbehag (jf. Rosenius' sang: «På nåden i Guds hjerte»).

Gaven (troen) «helbreder» ved rettferdigheten naturens forderv. Den nye rettferdigheten (troen, Kristus) er den indre rot, mens de gode gjerningene er frukten – og ikke selve rettferdigheten! Gavens (troens) gjerning – å ta opp kampen mot syndefordervet og drive synden ut – er bare stykkevis og kun begynnende, men vitner likevel om den fullkomne frelse som den troende eier ved nåden.

«Alt er tilgitt ved nåden, men alt er ennå ikke helbredet ved gaven».

Rosenius om rettferdiggjørelsen

Av Alfred Furberg

Carl Olof Rosenius' forkynnelse er i hele sin bredde i hovedsak en fremstilling av den bibelsk-lutherske rettferdiggjørelses- og helliggjørelseslære, grunnlaget og forutsetningene for denne, og tros- og livserfaringene i dens praktisering.

Som overskrift over Rosenius' forkynnelse i sin helhet, kan en sette døperen Johannes' ord: «Se der Guds lam!»

Forsoningen

I Guds hjerte ligger grunnlaget for forsoningen, som er forutsetningen for rettferdiggjørelsen, som igjen muliggjør kraft til helliggjørelse. Det finnes ingen forsoning for synder uten den Gud tilveiebrakte i sin Sønn, ingen rettferdighet overfor Gud uten Kristi stedfortredende lydighet og lidelse, og ingen helliggjørelse før rettferdiggjørelsen.

Forsoningens historie er ifølge Rosenius i korthet denne: Med sin ulydighet drog Adam hele menneskeslekten med seg i synd og død. Og pådrog seg selv og oss alle Guds vrede og forbannelsesdom. Samfunnet

med Gud ble brutt, og kunne fra menneskenes side ikke gjenopprettes.

Gud kunngjorde sin vilje og sine krav i loven, som åpenbarte hans rettferdighet og hellighet. Til loven føyde Herren dels løftet om at den som oppfyller den skal leve, og dels forbud med advarsel om at den som bryter budene skal dø.

Gud visste at intet kjød kunne bli rettferdiggjort gjennom lovens gjerninger, d.v.s. at ikke en eneste er i stand til å oppfylle loven. Derfor gav han den heller ikke for at den skulle virke rettferdighet. Men for at overtredelsene skulle åpenbares, og synden «överflöda».

På tross av menneskets totale hjelpeløshet overfor loven, står Guds krav der like fullt, uten noe helst prutningsmonn. For å oppnå frelse og evig liv, må hele loven oppfylles. Men så er altså mennesket – og her finnes det ingen forskjell – med sitt syndige vesen så totalt under syndens herredømme. Han kan ikke gjøre det Gud ut fra sitt hellige vesen krever.

Derfor har så Gud, som slektens skaper, i barmhjertighet mot oss sendt sin Sønn i syndig kjøds lignelse.

I og med Faderens store tilregnelse tok Sønnen på seg hele menneskeslektens synd og skyld. Svarte for den som sin egen. Trådte inn under lovens frelsesvilkår. Ble en mellommann. Og tok oppgjøret med sin Fader for den

Alfred Furberg var predikant og distriktsombud i Evangeliska Fosterlandsstiftelsen i Sverige på 1930-tallet.

Temaet HELLIGGJØRELSEN kommer i neste nummer.

falne menneskeslekt, som ikke på ny kunne tas inn i samfunn med Gud uten en forsoning.

Sønnen gikk inn under loven dels for å lide den ugjenkallelige straffen for overtredelsene, dels for å oppfylle dens krav.

Det han i lydighet og lidelse utrettet, gjorde han på vegne av hele Adams slekt, *én for alle*. Ved det frelste han slekten fra syndens skyld og straff, døden og fordømmelsen, og oppnådde gjennom dette den rettferdighet loven krever.

Skriftens vitnesbyrd om dette er klare som solen og faste som selve grunnfjellet. Gud har for all verdens synder gitt den store forløsningen som virkelig gjelder: *Guds Sønnns blod*.

Her er et av forsoningens mysterier, som er skjult for all fornuft – og som

den enten forneker eller omtolker: At Gud både *krever* og *gir* forløsningen.

Men ettersom denne forløsningen nå er gitt, kan ingen av våre gjerninger fortjene – og ingen av våre synder hindre – nåden hos Gud.

Dette er Guds frelsesverk for *hele* den falne menneskehet. Denne gjerning forkynner Gud i evangeliet, som må tas imot av det enkelte menneske. Ånden vekker og kaller gjennom Ordet den enkelte til å stå opp og vende om til Gud.

I all menneskenatur ligger det en trang etter å gjøre seg til overfor Gud. Dette viser seg spesielt hos den som er vakt, og som gjerne vil gjøre seg betydningsfull i Guds øyne. Denne egenrettferdiggjørelsen kan nok skje på alvor. Men hvis Ånden ikke har fått åpne menneskets øyne for syndens dype forderv i ham, og lovens åndelige krav, blir han en fariseer. Som enten lettsindig pruter på det Gud krever, og ser seg selv som en ikke så aller verst synder. Eller han blir en dyster slave under trelldommens åk.

Men framfor den hellige Gud står den som virkelig søker den rette frelsen, med dette brennende spørsmålet: Kan jeg bli frelst, og hvordan skal det gå til?

Omvendelsen

Den rette omvendelsen kjenne-tegnes av trøstesløshet over alt mennesket kan finne i seg selv og i alt hva han gjør. Men akkurat gjennom dette drives han så til Kristus. Så lenge han

Møter

Januar

07-08. Askim

Sigbjørn Agnalt

07.-08. Årnes

Martin Fjære

08. Randaberg

Lars Fossdal

08. Sannidal

Per Bergene Holm

20.-22. Mosvik

Karl Notøy

20.-22. Nærbø

Sigbjørn Agnalt

27.-29. Ø. Kvelde

Ingar Gangås

kan holde seg borte fra ham, er synds-erkjennelsen for liten.

Det kreves så mye at han ikke kan leve uten Kristus, ikke kan få ro før han har frelsen i ham. Det kreves ikke noe mindre, men heller ikke mer.

Han ser han er fullstendig ugudelig, uverdigg enhver form for nåde, og fortjener bare fortapelsen. Han står der uten noen nådegave eller kraft som kan forandre hans stilling. Han anser seg fortapt, og ser han ville tusen ganger fare til helvete, hvis frelsen skulle være avhengig av noe som helst hos ham selv.

I denne fortvilte tilstand blir ropet: «Herre, hjelp, jeg går under! – Gud, miskunn deg over meg, arme synder!»

Men nå får han høre evangeliet: Kristus har kommet for å frelse syndere, gjøre den ugudelige rettferdig. Som han før fikk se inn i syndens virkelighet i seg selv, får han nå se inn i nådens virkelighet hos Kristus. Her får han liv, får se seg forsonet og frelst.

Himmeligheten blir åpenbart for ham; betydningen av Kristi stedfortredende gjerning. Han tror, og er dermed slik han må være for å bli tatt inn i samfunn med Gud. Troen har forent ham med Kristus, og Kristi oppgjør for synden og oppfyllelse av lovens frelsesvilkår tilhører nå ham personlig. Like virkelig som om han selv i egen person hadde lidd straffen, betalt gjelden og oppfylt loven.

Nå er synderen rett og sant ferdig for himmelen og frelse, til barnekår hos Gud.

Men så underlig og mot all fornuft foregår det altså; den som skal bli virkelig vis og opplyst, må først bli en blind og en dåre. Den som skal bli rettferdig og frelst, må først bli en fordømt synder.

Akkurat som når det gjelder å oppnå rettferdighet innfor Gud, ikke finnes noen forskjell på fromme og ugudelige mennesker, gode gjerninger og ugjerninger. Så finnes det heller ingen forskjell på en svak og en sterk tro når det gjelder rettferdighetens fullkommenhet. Den svake troen eier en like fullkommen rettferdighet som den sterke troen.

Den rettferdighet Gud har åpenbart, skiller seg fra all annen rettferdighet. Den er guddommelig og fullkommen, for den er et verk av Herren selv. På samme måte som verden er et verk av Gud. Faderen har tilveiebrakt den gjennom Sønnen.

Rettferdiggjørelsen

Hva er så rettferdiggjørelsen etter Rosenius' forkynnelse?

Rettferdiggjørelsen er en doms-avsigelse hvor Gud *frikjenner* den som står anklaget av loven, og dømt i sin samvittighet for synd og overtredelser, – og *tilregner* ham alt Kristi fullbrakte verk.

Det skjer på den måten at Gud for Kristi skyld forlater og skjuler de synder *som finnes hos mennesket*. Og tilregner ham en rettferdighet som *ikke finnes hos ham*.

Rettferdiggjørelsen er ingen ettergivenhet overfor Guds hellige krav, det

ville stride mot hans vesen. Den har sitt grunnlag i en fullkommen soning og ustraffelighet overfor loven.

Rosenius skriver: «Et menneske kan gjøre opp for det en annen skylder, f.eks. betale sin brors gjeld, slik at den skyldige virkelig blir gjeldfri og ikke kan kreves for mer. Det betyr at denne dermed ikke bare *anses* for å være det, men han *er* virkelig skyldfri, på grunn av at denne broren har betalt hele hans gjeld.

Så mye mer må da Herren Kristi fullbyrdelse og betaling for oss, gjøre oss virkelig skyldfrie og rettferdige – på tross av at vi selv ikke er i stand til å oppfylle loven.

Derfor må vi ikke oppfatte ordene «tilregne rettferdighet» som om Gud skulle regne oss som rettferdige, mens vi i virkeligheten ikke er det. Meningen er bare den at det er en annens rettferdighet som er skjenket og tilregnet oss. Men på en så sann og fullkommen måte at vi virkelig er rettferdige.

Den hellige loven i sin majestetiske rett er med det ikke på noen måte

brutt. Dens krav er oppfylt i all dens uendelige omfang, dens dommer og straff er skjedd fyldest i all sin gru. Fra dette møtet på Golgata – mellom barmhjertigheten på den ene siden, og rettferdighet og dom på den andre siden – skinner det fram en uendelig herlighet som skal fylle evigheten med lovprisning til Gud, når den en gang fullkomment åpenbares for mennesker, engler og alle tenkende vesener.

Kort sagt: Gud er rettferdig når han rettferdiggjør den som tror. For det er ikke bare en tenkt og oppdiktet, men en virkelig rettferdighet han tilregner oss. Han skal på den siste dag i hele verdens påsyn kalle sine troende rettferdige. Og i samsvar med den fullkomne rettferdighets krav, gi dem rettferdighetens krone».

Gjennom Kristi død har altså, ifølge Rosenius, Gud vist seg å være så rettferdig at synderen får den dom loven har fastsatt, selv om den måtte ramme den enbårne Sønn. Og når synderen slik er skjult i Kristus, alle i én, er Gud så rettferdig at han ifølge løftet rettferdiggjør den som tror Sønnen.

Bare fordi Kristus har lidd syndens straff og oppfylt lovens krav, står Guds hellighets vesen fremdeles uantastet, når han gjør den ugudelige rettferdig.

At syndene skjules, som David og Paulus taler om, innebærer ikke at Gud forringer krav, eller regner med formildende omstendigheter. Nådestolen/lokket skjuler lovens tavler, anklageren, som ligger i paktsarken.

Ungdomsleir

23.-26. februar

Hermanstølen i Valdres

Taler: *Martin Fjære*

Info og påmelding: Reidar Heian,
Tlf. 33 44 14 19 / 414 95 526

Når skjer rettferdigjørelsen?

Den skjer første gang mennesket, i spørsmålet om hvordan han skal bli frelst, oppgir alt håp til noe i seg selv. Og, hungrende og tørstende vender sitt hjertes øye til den korsfestede. Når han ser sin frelse i Kristus, og hører av evangeliet at alt er ferdig. Nå får han nok, og mer enn nok med Kristus.

Som bevis på at han virkelig er rettferdig, gir Gud ham evig liv. For «syndens lønn er døden, men Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 6:23).

Når et menneske blir i Kristus, er han rettferdig, tross fall og forseelser. Rosenius skriver: «Så lenge synderen blir værende i Kristus, d.v.s. så lenge Kristus med hele sitt fullbrakte verk, med sin nåde og vennskap, er hans hjertes behov og trøst, så lenge lever han bestandig under en og samme uforanderlige nåde og rettferdighet innfor Gud. Under alle forhold likt – i styrkens som i svakhetens stund, når han får nåde til å gjøre noe godt, som når det skjer at han snubler og faller i noen skrøpeligheit eller synd.

For var det ikke slik – hvis han var mer rettferdig overfor Gud når han selv levde et mer hellig og godt liv, og mindre rettferdig når han var mindre hellig og god – ville jo rettferdigheten komme av gjerninger. Eller i alle fall *delvis* komme av gjerninger, og bare *delvis* av Kristus. Som virkelig ville være en bespottelig tale om ham som *frikjøpte oss til Gud med sitt blod*. Og en motsigelse til hele Den Hellige Skrift som så sterkt avviser noe slikt,

Møter

Februar

- 03.-05. Nybro i Sverige
Lars Fossdal
- 03.-05. Fossnes
*Gunnar Soppeland /
Per Bergene Holm*
- 07.-12. Steinsdalen
Gunnar Nilsson
- 08.-12. Bangsund
Göran Holmgren
- 11.-12. Årnes
*Asbjørn Fossli /
Gunnar Fossli*
- 12. Sannidal
Lars Fossdal
- 17.-19. Trondheim
Sigbjørn Agnalt
- 21.-26. Varhaug
Ingar Gangås
- 22.-26. Randaberg
Lars Fossdal
- 25.-26. Utøy, Inderøy
Steinar Kvalvik

og gjentar og gjentar ordene: av nåde – ved hans blod – ved troen – ikke av dere selv – ikke av gjerninger – uten gjerninger – uten loven, o.s.v.

Kort sagt: Er det sant at vi blir, og fortsatt er, rettferdige ved Kristus alene, uten noen hjelp fra loven, uten bidrag av gjerninger, er naturligvis følgen av det at vi også må være dette *i like stor grad til alle tider*, så lenge vi er ved troen i Kristus.

For det er jo ikke noe annet som forandres, enn vi selv og våre gjernin-

ger. Det er bare oss som det ene øyeblikk er gode og det andre dårligere, både i vårt indre og i det ytre. Kristi rettferdighet forandres jo ikke.

Er altså Kristi rettferdighet vår rettferdighet innfor Gud, kan den rettferdighet vi har innfor Gud ikke forandres.

Men til disse *våre gjerninger* hører naturligvis ikke bare håndens og tungens gjerninger. Men hele menneskets, med legeme og sjel. Og først og fremst disse grunnleggende gjerningene som det første budet i loven omtaler; sjelens, hjertets, tankenes og driftenes gjerninger, så som kjærlighet, likegyldighet, anger, hardhet, bønn, gode tanker, onde tanker m.m. Alt hører inn under *våre gjerninger*.

Men skulle vår rettferdighet bestå i noe av dette, besto den jo ikke av Kristi rettferdighet. Og består den derimot alene i Kristi rettferdighet, består den jo ikke i noe av dette.

Som også Paulus sier: «Er det av nåde, så er det ikke lenger av gjerninger. Ellers er ikke nåden lenger nåde. Men hvis det er av gjerninger, er det ikke lenger nåde. Ellers er heller ikke gjerningen lenger noen gjerning» (Rom 11:6). Et annet sted avslutter han samme emne kort og presist med at: «Jeg forkaster ikke Guds nåde. For er rettferdighet å få ved loven, da er altså Kristus død forgjeves» (Gal 2:21).

Men så må vi vokte oss for den villfarelsen at den som er rettferdiggjort også er syndfri i sitt kjød. Nei, han er på samme tid *synder og rettferdig*.

Virkelig synder i seg selv, men virkelig rettferdig i Kristus.

For et menneske rettferdiggjøres ikke på den måten at personen blir fri for synd i seg selv, som om synden skulle være utslettet i hele hans vesen. Nei, det skjer ved at han tilregnes en annens rettferdighet.

Når Skriften ofte taler om troens rettferdighet, innebærer ikke det at troen i seg selv utretter noe som helst overfor Gud. «Troen er», sier Rosenius, «å likne med en ring av bly, som i seg selv er helt verdiløs, men som har en innfatning, en edelsten, som har mange millioner kroners verdi». I seg selv er troen svak og elendig. Men fordi den griper om Kristus, er den dyrebar innfor Gud, og gjør mennesket velbehagelig i Guds øyne.

Troen er ingen fortjeneste eller verdighet. Den er bare en fortlapt sjels redning i nøden – som da også gir Kristus all ære. Bare det Kristus har utrettet, er grunn for at Gud rettferdiggjør den som tror.

Troen kan sammenliknes med den utstrakte tomme hånd, som tar imot gaven Kristus tilveiebrakte for den som ikke tror.

Storheten i den rettferdiggjortes stilling skildrer Rosenius bl.a. med å sitere Basilus' ord: «Hvis noen så den rettferdighet og skjønnhet et rettferdiggjort menneske i Kristus har innfor Gud, ville han reise seg bare for skyggen av dette menneske, og bukke dypt».

*Til norsk ved Hermod Hogganvik
www.arven.net*

Arrangement 2012

- **Bibelhelg på Fossnes 03.-05. februar**
Talere: Gunnar Soppeland og Per Bergene Holm
- **Ungdomsleir på Hermanstølen i Valdres 23.-26. februar**
Taler: Martin Fjære
- **Pinsestevne, Langli Bedehus, Skiptvet i Østfold 25.-27. mai**
Talere: Rune Karlsson og Martin Fjære
- **Pinsestevne, Skjæveland Misjonshus i Rogaland 25.-28. mai**
Talere: Lars Fossdal og Norvald Frafjord
- **Pinsestevne, Mosvik Bedehus i Nord-Trøndelag 26.-28. mai**
Talere: Arvid Joramo og Ingar Gangås
- **Barneleir på Fossnes 29. juni-01. juli**
- **Ungdomsleir, Trettenes v/Farris 29. juni-01. juli**
- **Hovedsommerskole på Fossnes 11.-15. juli**
Talere: Gunnar Nilsson, Per Bergene Holm, Lars Fossdal og Ingar Gangås
- **Sommerskole på Laberget 02.-05. august**
Talere: Karl Notøy, Bjørn Valde, Per Bergene Holm og Martin Fjære
- **Åpningshelg ved Bibelskolen på Fossnes 18.-19. august**
- **Ungdomsleir på «Volla» i Namdalseid, Nord-Trøndelag 06.-09. september**
Talere: Martin Fjære og Jan Ove Heggdal
- **Bibelhelg på Solgry 28.-30. september**
Talere: Gunnar Holth og Ingar Gangås
- **Bibelkurs på Fossnes 12.-18. november**
- **Nyttårssamling på Fossnes 29. desember-01. januar 2013**

Vennligst gi ekspedisjonen beskjed i god tid ved adresseforandring!

Det største ved det å være en kristen

Av Henry Skogvoll

Har trang til å fortelle en historie. Den kan misforstås og misbrukes, men er det rene evangelium.

Jeg hørte professor Hallesby bare en eneste gang, i Nykirken i Bergen. Det var på et høstmøte i Indremisjonen i 1958. Jeg ville gjerne høre ham. Sikkert et uvanlig ønske av en attenåring.

Har hatt slik hjelp av denne prekenen, så jeg lærte den utenat og kommer stadig tilbake til den fremdeles.

Hallesby sluttet prekenen sin med å si at han ved forskjellige anledninger i sitt liv hadde blitt spurt om hva som var det største ved det å være en kristen. Det hadde han svart litt forskjellig på. Det visste han, for han hadde skrevet det opp. Kristenhøvdingen var nå en gammel mann. Han døde tre år etter dette, 82 år gammel.

«Når jeg nå skal svare på hva som er det største for meg ved det å være en kristen, blir svaret: Jeg har en venn som heter Jesus, som ikke venter noe annet av meg enn at jeg hver dag kommer redelig og ærlig til ham og forteller hvor dårlig det går for meg å være en kristen».

Det var ikke hvilken som helst mann som sa dette, men det var en som hadde stått midt i troens kamp. Han sa det ut fra hjertets overbevisning.

Hvordan kunne han våge å kalle seg en kristen, et Guds barn? Fordi han hadde en Frelser som var død for ham på korset, og hadde vunnet ham syndenes forlatelse for intet gjennom sitt blod.

Den samme retten skal også du og jeg få eie, ved troen på Jesus!

Fra slutten på en tale